

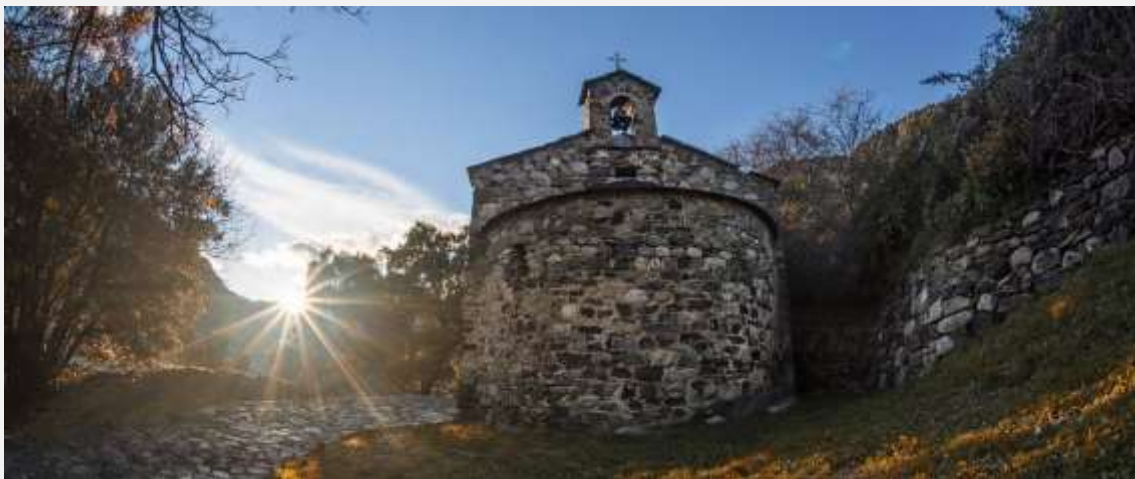
EL DOCUMENT DEL MES DE L'ARXIU COMUNAL D'ANDORRA LA VELLA

Juliol 2020. Núm. 36

La capella de Sant Andreu

Andorra la Vella compta amb cinc temples: l'església arxiprestal de Sant Esteve, l'església de Santa Coloma, la capella de Sant Vicenç d'Enclar, l'església contemporània de Santa Maria del Fener i la capella romànica de Sant Andreu. Al document del mes us n'expliquem l'origen i algunes curiositats, com el fet que alguns indicis assenyalen que es podria haver fet servir com a escola.

Si bé es tracta d'una capella romànica per les característiques arquitectòniques, no està clara la seva cronologia. La planta és de tipus romànic per la seva nau rectangular acabada amb un absis semicircular. Està orientada a llevant i té dues portes d'entrada: una a la paret de migjorn i una altra a la de ponent. Un element que validaria l'origen romànic és la troballa a la capella d'una lipsanoteca (recipient de fusta amb tapa que contenia petites relíquies durant el romànic –segles X al XIII-), que des de l'any 1922 es conserva al Museu Episcopal de Vic.¹

¹ Andorra Romànica. pp.140-141

Les capelles, creus i oratoris antigament formaven part dels camins com a element d'orientació i de protecció. La capella de Sant Andreu es trobava al camí ral que venia des del Cap del Carrer d'Andorra i posteriorment travessava la Creu Grossa, que marcava la cruïlla entre el camí d'Escaldes i el que anava a la Massana.² Avui dia aquest recorregut transcorreria des l'avinguda Meritxell pujant cap als carrers Bisbe Príncep Iglesias i Creu Grossa, i girant a la dreta pel carrer de Sant Andreu (en direcció a l'Hospital).

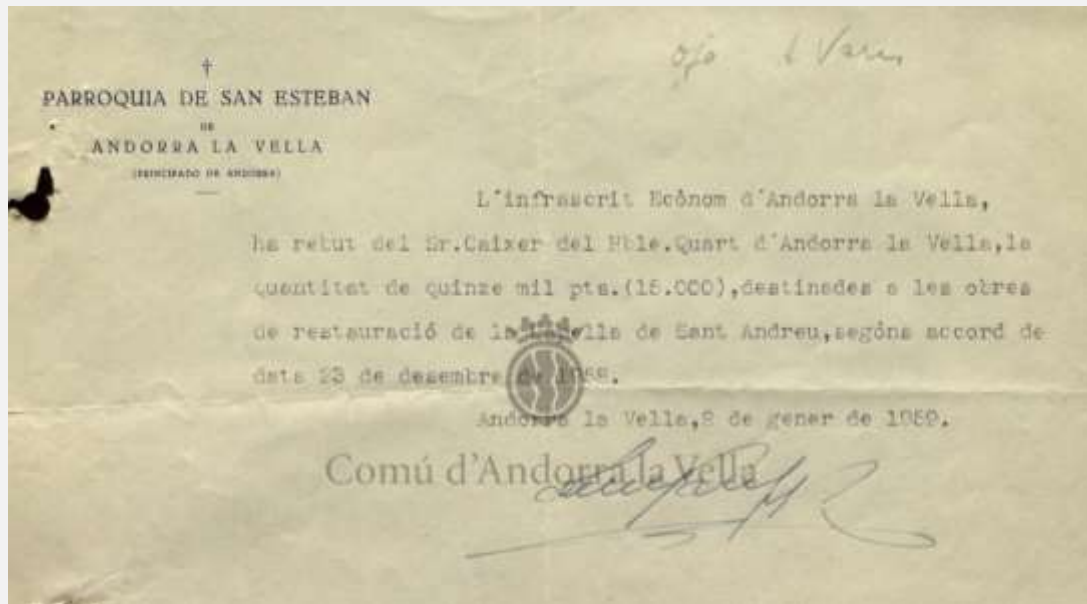

**Vista de la capella on es pot apreciar el campanar malmès. Agost 1923 Fons Biosca
©Centre Excursionista de Catalunya**

La capella ha experimentat diverses restauracions al llarg de la seva història. Una de les reconstruccions més importants es va fer a mitjans dels anys 50 del segle XX (malgrat que algunes fonts indiquen que va ser als anys 60). Així queda palès en una carta del rector d'Andorra la Vella al Quart d'Andorra signada l'11 de desembre de 1958: "que acabades les obres de restauració de la Capella romànica de San Andreu i feta ja la solemne Benedicció (...)".

² Mas, D: *Els camins perduts: l'antic camí ral i els ramals principals*. 2012

Els costos de la reconstrucció es van sufragar a través de diversos donatius, entre els quals, el del Quart d'Andorra. El rector de l'època, Lluís Pujol, manifestava que la restauració del temple acabava amb "una vergonya nacional". La reforma va ser prèvia a l'ampliació duta a terme posteriorment a l'església de Sant Esteve.

Extracte del rebut de la contribució del Quart _8 de gener de 1959_Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

Imatge on es pot veure els treballs de la carretera que enllaça el carrer de Sant Andreu amb l'hospital. També es pot veure les obres del paviment lateral a la capella. Any 1995

Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

Les pintures que decoren la major part de l'interior de la capella són escenes evangèliques de la vida de Sant Andreu, obra de l'artista andorrana Carme Mas.

Un fet curiós és que la capella va ser utilitzada, amb molta probabilitat, com a escola, tal com es recull en una cita del llibre d'actes del Comú d'Andorra de l'any 1782. A tall d'anècdota, cal tenir en compte que el desenvolupament de les escoles i la contractació de mestres va produir-se durant les primeres dècades del segle XX amb algunes competències per part del Comú.

Vuy dia 3 de novembre de 1782, se ha tingut consell essen manat, i campana tocada â fi de dona providència per fer compondre casa per estudi â Sant Andreu i per lo que mes convenien sia â la Parròquia

Llibre d'actes del Comú d'Andorra. (Transcripció literal)

La festivitat de Sant Andreu se celebra el 30 de novembre, a final de la tardor. En aquest sentit hi ha diverses dites populars al respecte, com *Per Sant Andreu, pluja o neu*. És precisament per Sant Andreu quan, en anys d'eleccions, el Consell General celebrava antigament una de les sessions tradicionals que s'anomenava Consell de Sant Andreu, la finalitat de la qual era definir la data de les eleccions.

Imatge de l'interior de la capella en una visita guiada_ Comú d'Andorra la Vella

Durant l'estiu hi ha visites programades pel centre històric de la parròquia en les quals s'inclou la visita a la capella de Sant Andreu. Podeu informar-vos a través de l'Oficina de Turisme d'Andorra la Vella

Podeu enviar les vostres propostes, suggeriments o consultes a:

arxiu@comuandorra.ad

